

תלמוד בבלי – מסכת זבחים

פרק ארבעה עשר – פרת חטאת

עריכה: אבי גורמן

[ק"ב ע"א]

מתני':

פרת חטאת ששרפה חוץ מגתה, וכן שעיר המשתלח שהקריב בחוץ – פטור, שנאמר: (ויקרא יז, ד) "ואל פתח אהל מועד לא הביאו" – כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד, אין חייבין עליו.

הרובע, והנרבע, והמוקצה, והנעבד, והמחיר, [והאתנן], והכלאים, והטריפה, ויוצא דופן, שהקריב בחוץ – פטור, שנאמר: (ויקרא יז, ד) "לפני משכן ה'" – כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה', אין חייבין עליו.

בעלי מומין – בין בעלי מומין קבועין בין [ק"ב ע"ב] בעלי מומין עוברין, שהקריב בחוץ – פטור. ר"ש אומר: בעלי מומין קבועין – פטור, בעלי מומין עוברין – חייב בלא תעשה.

תורים שלא הגיע זמן, ובני יונה שעבר זמן, שהקריב בחוץ – פטור. ר"ש אומר: בני יונה שעבר זמן – פטור, ותורים שלא הגיע זמן – בלא תעשה.

אותו ואת בנו ומחוסר זמן – פטור. ר"ש אומר: הרי זה בלא תעשה.

שר"ש אומר: כל שהוא ראוי לבא לאחר זמן – ה"ז בלא תעשה, ואין בו כרת. וחכ"א: כל שאין בו כרת – אין בו לא תעשה.

מחוסר זמן – בין בגופו בין בבעליו.

איזהו מחוסר זמן בבעליו? – הזב והזבה והיולדת (והמצורע) שהקריבו חטאתם ואשמם בחוץ – פטורין. עולותיהן ושלמיהן בחוץ – חייבין.

המעלה מבשר חטאת, מבשר אשם, מבשר קדשי קדשים, מבשר קדשים קלים, ומותר העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, והיוצק, והפותת, והבולל, והמולח, והמניף, והמגיש, והמסדר את השולחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ – פטור. ואין חייבין עליו לא משום זרות, ולא משום טומאה, ולא משום מחוסר בגדים, ולא משום [שלא] רחוץ ידים ורגלים.

עד שלא הוקם המשכן - היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות, ומשהוקם המשכן - נאסרו הבמות ועבודה בכהנים. קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מחנה ישראל.

באו לגלגל - הותרו הבמות. קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מקום.

באו לשילה - נאסרו הבמות, ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן - והיא היתה "מנוחה". קדשי קדשים - נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני - בכל הרואה.

באו לנוב וגבעון - הותרו הבמות. קדשי קדשים - נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים - בכל ערי ישראל.

באו לירושלים - נאסרו הבמות, ולא היה להן היתר - והיא היתה "נחלה". קדשי קדשים - נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני - לפני מן החומה.

כל הקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות מבחוץ - הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליו כרת.

הקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות בחוץ - הרי אלו בעשה ולא תעשה ואין חייבין עליהן כרת.

הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת היתר הבמות - הרי אלו בעשה ואין בהן לא תעשה.

ואלו קדשים קריבין במשכן? - קדשים שהוקדשו למשכן: קרבנות ציבור - קריבין במשכן, וקרבנות היחיד - בבמה.

קרבנות היחיד שהוקדשו למשכן - יקריבו במשכן, ואם הקריבן בבמה - פטור.

ומה בין במת יחיד לבמת ציבור? – סמיכה, ושחיטת צפון, [קייג ע"א] ומתן סביב, ותנופה, והגשה.

ר"י אומר: אין מנחה בבמה.

וכיהון, ובגדי שרת, וכלי שרת, וריח ניחוח, ומחיצה לדמים, וריחוף ידיים ורגלים.

אבל – הזמן, הנותר והטמא – שוין בזה ובזה.

גמ':

מאי "חוץ מגתה"?

אמר ר"ל: חוץ ממקום הבדוק לה.

אמר לו רבי יוחנן: והלא כל א"י בדוקה היא! – אלא א"ר יוחנן: כגון ששחטה לפניו מן חומת ירושלים.

ולוקמה כגון ששחטה חוץ לחומה שלא כנגד הפתח? – דאמר רב אדא בר אהבה: שחטה שלא כנגד הפתח פסולה, שנאמר: (במדבר יט, ג) "ושחט והזה" – מה הזאתה כנגד הפתח, אף שחיטתה כנגד הפתח? וכי תימא דלא מקיש, והא אתמר: שחטה שלא כנגד הפתח – רבי יוחנן אמר: פסולה – "ושחט והזה". ר"ל אמר: כשרה – (במדבר יט, ג) "אל מחוץ למחנה ושחט"! ואיתמר נמי: שרפה שלא כנגד הפתח – רבי יוחנן אמר: פסולה, ור' אושעיא אמר: כשרה. ר' יוחנן אמר פסולה – "ושרף והזה", ורבי אושעיא אמר כשרה (במדבר יט, ה) "על פרשה ישרף" – מקום שפורשת למיתה, שם תהא שריפתה?!

אמרי: לא מיבעיא קאמר – לא מיבעיא חוץ לחומה דרחוקי רחקה, אלא אפי' לפניו מן החומה דקרובי קרבה ואימא תתכשר – קמ"ל.

אמר מר: "אמר לו רבי יוחנן: והלא כל א"י בדוקה היא".

במאי קמיפלגי?

מר סבר: ירד מבול לא"י, ומר סבר: לא ירד.

אר"נ בר יצחק: ושניהם מקרא אחד דרשו – (יחזקאל כב, כד) "בן אדם אמר לה את ארץ לא מטוהרה היא, לא גושמה ביום זעם" – רבי יוחנן סבר: אתמוהי מתמה קרא – א"י מי לא מטוהרה את, כלום ירדו עליך גשמים ביום זעם? ור"ל סבר: כפשטיה – ארץ לא מטוהרה את, מי לא ירדו עליך גשמים ביום זעם!

איתיביה ר"ל לר' יוחנן : חצירות היו בירושלים בנויות על הסלע ותחתיהן חלול, מפני קבר התהום. ומביאין נשים מעוברות ויולדות ומגדלות שם בניהם לפרה, ומביאין שוורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין עליהן וכוסות של אבן בידן ומלאו וישבו במקומן?!

אמר רב הונא בריה דרב יהושע : מעלה עשו בפרה.

איתיבי' רבי יוחנן לריש לקיש : פעם אחד מצאו עצמות בלשכת דיר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר : לא בושה וכלימה היא לנו שנגזור טומאה על עיר אבותינו? איה מתי מבול? איה מתי נבוכדנצר? - מדקאמר הכי, לאו למימרא דלא הוו?!

ולטעמך, הרוגי נבוכדנצר הכי נמי דלא הוו? - אלא הוו ופנינהו, הכא נמי - הוו ופנינהו.

ואי אפנו [ק"ג ע"ב] הא איפני?

נהי דאיפני מירושלים, מכולה א"י לא איפני.

איכא דאמרי, איתיביה ר"ל לרבי יוחנן : "איה מתי מבול? איה מתי נבוכדנצר?" - מאי לאו, מדהני הוו הני נמי הוו!

מידי אירי, הא כדאיתיה והא כדאיתיה.

איתיביה : (בראשית ז, כב) "מכל אשר בחרבה מתו" - בשלמא לדידי דאמינא ירד מבול לא"י, משום הכי מתו. אלא לדידך - אמאי מתו?

משום הבלא. כדרב חסדא, דאמר רב חסדא : ברותחין קלקלו וברותחין נידונו, דכתיב הכא : (בראשית ח, א) "וישוכו המים", וכתיב התם : (אסתר ז, י) "וחמת המלך שככה".

איכא דאמרי - איתיביה רבי יוחנן לר"ל : "מכל אשר בחרבה מתו" - בשלמא לדידי דאמינא לא ירד מבול לא"י - משום הכי הוי חרבה, אלא לדידך - מאי חרבה? חרבה שהיתה מעיקרא.

ואמאי קרי ליה "חרבה"? - כדרב חסדא, דאמר רב חסדא : בדור המבול לא נגזרה גזרה על דגים שבים, שנאמר : "מכל אשר בחרבה מתו" - ולא דגים שבים.

בשלמא למ"ד לא ירד מבול לא"י - היינו דקם רימא התם, אלא למ"ד ירד - רימא
היכא קם?

א"ר ינאי : גוריות הכניסו בתיבה.

והאמר רבה בר בר חנה : לדידי חזי לי אורזילא דרימא בת יומא, והוי כהר תבור, והר
תבור כמה הויא? - ארבעין פרסי, משכא דצואריה - תלתא פרסי, מרבעתא דרישא -
פרסא ופלגא, רמא כבא וסכר ירדנא?

א"ר יוחנן : ראשו הכניסו לתיבה.

והאמר מר : מרבעתא דרישא פרסא ופלגא?

אלא, ראש חוטמו הכניסו לתיבה.

והא א"ר יוחנן : לא ירד מבול לא"י?

לדברי ר"ל קאמר.

והא קסגיא תיבה?

אמר ר"ל : קרניו קשרו בתיבה.

והאמר רב חסדא : אנשי דור המבול ברותחין קלקלו וברותחין נידונו?

ולטעמיך - תיבה היכי סגיא? ועוד - עוג מלך הבשן היכא קאי? - אלא נס נעשה להם
שנצטננו בצידי התיבה.

ולר"ש [בן לקיש], נהי נמי דירד מבול לא"י, והא לא פש, דאמר ר"ל : למה נקרא שמה
מצולה - שכל מתי מבול נצתללו שם, ורבי יוחנן אמר : למה נקרא שמה שנער - שכל
מתי מבול ננערו שם?

אי אפשר דלא אידבקו.

א"ר אבהו : למה נקרא שמה שנער - שמנערת עשיריה.

והא קחזינן דהוו?

תלתא דרי לא משכי.

א"ר אמי : כל האוכל מעפרה של בבל, כאילו אוכל בשר אבותיו.

תנ"ה : כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל בשר אבותיו. וי"א : כאילו אוכל שקצים
ורמשים.

שעיר המשתלח:

ורמינהי: (ויקרא יז, ד) "או קרבן" - שומע אני אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן שנאמר: (במדבר לא, ט) "ונקרב את קרבן ה' " - ת"ל: "ואל פתח אהל מועד לא הביאו" - מי שראוי לבא באהל מועד, יצאו קדשי בדק הבית שאינן ראויין. אוציא את אלו שאינן ראויין, ולא אוציא את שעיר המשתלח שהוא ראוי לבא אל פתח אהל מועד? - ת"ל: "לה' " - להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לה'?

לא קשיא: כאן קודם הגרלה, כאן לאחר הגרלה.

אחר הגרלה נמי האיכא וידוי?

אלא אמר רב מני: לא קשיא - כאן קודם וידוי, כאן לאחר וידוי.

הרובע והנרבע:

והא נמי תיפוק לי מפתח אהל מועד [קיד ע"א]

בשלמא רובע ונרבע - משכחת ליה דאקדשינהו מעיקרא, והדר רבעו. אלא מוקצה ונעבד - אין אדם אוסר דבר שאינו שלו?

בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי, דאמר: קדשים קלים ממון בעלים הוא. דתניא: (ויקרא ה, כא) "ומעלה מעל בה' " - לרבות קדשים קלים שהן ממונו - דברי רבי יוסי הגלילי.

הלכך: רובע ונרבע - דבר ערוה;

מוקצה ונעבד עבודת כוכבים - בקדשים קלים;

אתנן ומחיר כלאים יוצא דופן - בולדות קדשים, קסבר: ולדי קדשים בהוייתן הן קדושים.

בעלי מומין וכו' אותו ואת בנו וכו':

וצריכי:

דאי תנא בעלי מומין - משום דמאיסי, אבל תורין דלא מאיסי - אימא (לא) דמודו ליה לר"ש;

ואי תנא תורין - משום דלא חזי ואידחו, אבל בעלי מומין דאיחזו ואידחו - אימא (לא) דמודה להו ר"ש לרבנן;

ואי תנא הני תרתי - משום דפסולא דגופייהו, אבל אותו ואת בנו דפסולא מעלמא קאתי לה - אימא מודו ליה רבנן לר"ש – צריכא.

שהיה רבי שמעון אומר :

מאי טעמא דר"ש?

אמר רבי אילעא אמר ריש לקיש : דאמר קרא (דברים יב, ח) "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום" - אמר להו משה לישראל : כי עייליתו לארץ, ישרות תקריבו חובות לא תקריבו. וגלגל לגבי שילה - מחוסר זמן הוא, וקאמר להו משה : "לא תעשון".

אמר רבי ירמיה לרבי זירא : אי הכי [קיד ע"ב] מילקי נמי לילקי? אלמה אמר רבי זירא : הכתוב נתקו לעשה?!

הני מילי לרבנן. לרבי שמעון - הכי נמי.

רב נחמן בר יצחק אמר : פנים דגלגל, לגבי שילה - כחוץ דמי.

רבה אמר : טעמיה דרבי שמעון כדתניא - רבי שמעון אומר : מנין לזובח פסח בבמת יחיד בשעת איסור הבמות שהוא בלא תעשה? - ת"ל : (דברים טז, ה) "לא תוכל לזבוח את הפסח". יכול אף בשעת היתר הבמות כן? - ת"ל : "באחד שעריך" - לא אמרתי לך אלא בשעה שכל ישראל נכנסין בשער אחד. אימת? אי נימא אחר חצות - כרת נמי מחייב! - אלא לאו קודם חצות!

לעולם לאחר חצות, ובשעת היתר הבמות קאי.

והא "בשעת איסור הבמות" קאמר?

איסור במה לו, היתר במה לחבירו.

מחוסר זמן כו' :

והני בני אשמות נינהו?

אמר זעירי : תני "מצורע" בהדיהו.

עולותיהן ושלמיהן :

והני בני שלמים נינהו?

אמר רב ששת: תני "נזיר".

דזעירי - קבעוה תנאי, דרב ששת - לא קבעוה תנאי.

א"ר חלקיה (דבי רב) [בר] טובי: לא שנו אלא לשמו, אבל שלא לשמו – חייב, הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים.

אי הכי לשמו נמי נחייב, הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים?
בעי עקירה.

מתקיף לה רב הונא: וכי יש לך דבר שאינו כשר לשמו, וכשר שלא לשמו?

ולא? והרי [קטו ע"א] פסח בשאר ימות השנה, דאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו?
פסח בשאר ימות השנה - שלמים נינהו.

לימא מסייע ליה: יכול שאני מוציא אף עולת מחוסר זמן בבעלים ואשם נזיר ואשם מצורע? - ת"ל (ויקרא יז, ג) "שור" - מ"מ, "כשב" - מ"מ, "עז" - מ"מ. - ואילו 'חטאת' - שיירא. במאי עסקינן? - אילימא בזמנו - מאי איריא אשם, אפילו חטאת נמי. אלא שלא לזמנו. ובמאי? - אילימא לשמו, אשם אמאי חייב? אלא לאו שלא לשמו!
לעולם בזמנו ושלא לשמו, ורבי אליעזר היא דאמר: מקשינן אשם לחטאת. ותנא טפל, וה"ה עיקר.

ת"ש: יכול שאני מרבה עולת מחוסר זמן בגופה וחטאת בין בגופה בין בבעלים? - ת"ל (ויקרא יז, ד) "ואל פתח אהל מועד" - כל שאינו ראוי לבא בפתח אהל מועד, אין חייבין עליהן. - ואילו 'אשם' – שיירא. במאי עסקינן? - אילימא לשמו, אשם נמי ליפטריה? אלא לאו - שלא לשמו!

לעולם שלא לשמו, ור"א היא דמקיש אשם לחטאת. תנא עיקר וכ"ש לטפל.

ת"ש: דכי אתא רב דימי אמר - תנא דבי ר' ליואי: יכול שאני מוציא אף עולת מחוסר זמן בבעלים, אשם נזיר ואשם מצורע? (מנין) - ונסיב להו תלמודא לחיובא, ולא

ידענא (מאי היא) מאי תלמודא. אמר רבינא: "שור" - מכל מקום, "כשב" - מכל מקום, "עז" - מכל מקום!

הא מאי רומיא, כדאמרת!

אמר ר"נ: משום [דרמי] דתנא דבי ר' ליואי אדתני לוי: אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן - כשירין ולא עלו לבעלים לשום חובה. שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן - פסולין. - ומשני רב דימי: לא קשיא, כאן לשמו, כאן שלא לשמו!

רב אשי רמי מתני' אברייתא ומשני: כאן לשמו, וכאן שלא לשמו.

לימא תיהוי תיובתיה דרב הונא?

אמר לך רב הונא: הכא במאי עסקינן? - כגון שהפריש שתי אשמות לאחריות, דחד מינייהו מעיקרא עולה היא.

[קטו ע"ב] כדרב הונא אמר רב, דאמר רב הונא אמר רב: אשם שניתק לרעה ושחטו סתם, כשר לעולה.

המעלה מבשר חטאת [וכו']:

ת"ר:

מנין למעלה מבשר חטאת, ומבשר אשם, ומבשר קדשי קדשים, ומבשר קדשים קלים, וממותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות, שפטור? - ת"ל: "עולה" - מה עולה שהיא ראויה להעלאה, אף כל שראויה להעלאה.

מנין שאף היוצק, והבולל, והפותת, והמולח, והמניף, והמגיש, והמסדר השלחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל בחוץ, שפטור? - ת"ל: (ויקרא טז, ט) "אשר יעלה עולה או זבח" - מה העלאה שהיא גמר עבודה, אף כל שהוא גמר עבודה.

עד שלא הוקם המשכן [וכו']:

יתיב רב הונא בר רב קטינא קמיה דרב חסדא, וקא קרי: (שמות כד, ה) "וישלח את נערי בני ישראל".

א"ל: הכי אמר ר' אסי (קרבו) ופסקו.

סבר לאותוביה ממתניתין, שמעיה דקאמר משמיה דרב אדא בר אהבה: עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה טעונה הפשט וניתוח. אותביה ברייתא - דשויא

בכולהו : דתני' - עד שלא הוקם המשכן, הבמות מותרות ועבודה בבכורות והכל כשירין להקריב בהמה חיה ועוף זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין, טהורין אבל לא טמאין, והכל קרבו עולות, ועולה שהקריבו ישראל במדבר - טעונה הפשט וניתוח. ונכרים בזמן הזה רשאים לעשות כן!

תנאי היא, דתניא : (שמות יט, כב) "וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו" - ר' יהושע בן קרחה אומר : זו פרישות בכורות. רבי אומר : זו פרישות נדב ואביהוא.

בשלמא למ"ד זו פרישות נדב ואביהוא, היינו דכתיב : (ויקרא י, ג) "הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש". אלא למ"ד זו פרישות בכורות, היכא רמיזא?

דכתיב : (שמות כט, מג) "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי" - אל תקרי "בכבודי" אלא במכובדי. דבר זה אמר הקב"ה למשה ולא ידעו, עד שמתו בני אהרן. כיון שמתו בני אהרן, אמר לו : אהרן אחי, לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקב"ה. כיון שידע אהרן שבניו ידועי מקום הן, שתק. וקבל שכר - שנאמר (ויקרא י, ג) "וידום אהרן". וכן בדוד הוא אומר : (תהלים לו, ז) "דום לה' והתחולל לו" - אע"פ שמפיל לך חללים חללים - את שתוק. וכן בשלמה הוא אומר : (קהלת ג, ז) "עת לחשות ועת לדבר" - פעמים ששותק ומקבל שכר על השתיקה, פעמים מדבר ומקבל שכר על הדבור.

והיינו דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן : מאי דכתיב (תהלים סח, לה) "נורא אלהים ממקדשך" - אל תיקרי "ממקדשך" אלא ממקודשיך. בשעה שעושה הקב"ה דין בקדושו - מתיירא ומתעלה ומתהלל.

אלא קשיא עולה?

תרי תנאי היא. דתניא - ר' ישמעאל אומר : כללות נאמרו בסיני, ופרטות באהל מועד. ר"ע אומר : כללות ופרטות נאמרו בסיני, ונשנו באהל מועד, ונשתלשו בערבות מואב.

אמר מר : "הכל כשירין להקריב".

מנא הני מילי?

אמר רב הונא : דאמר קרא (בראשית ח, כ) "ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל עוף הטהור". "בהמה" - כמשמעו. חיה בכלל בהמה.

[קטז ע"א] "זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין" (דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ואיתקש בהמה לעוף תמימין ובעלי מומין) - לאפוקי מחוסר אבר – דלא.

א"ר אלעזר: מנין למחוסר אבר שנאסר לבני נח? - ת"ל: (בראשית ו, יט) "ומכל החי מכל בשר" - אמרה תורה: הבא בהמה שחיין ראשי איברין שלה.

ודילמא למעוטי טריפה?

ההוא מ-"לחיות זרע" נפקא.

הניחא למ"ד טריפה אינה יולדת, אלא למ"ד טריפה יולדת - מאי איכא למימר?

האמר קרא "אתך" - בדומין לך.

ודילמא נח גופיה טריפה הוה?

"תמים" כתיב ביה.

ודילמא "תמים" - בדרכיו?

"צדיק" כתיב ביה.

ודילמא "תמים" - בדרכיו, "צדיק" - במעשיו?

אי סלקא דעתך דנח גופיה טריפה הוה, מי קאמר ליה לנח - דכוותך עייל, שלמים לא תעייל?

ומאחר דנפקא לן מ-"אתך", "לחיות זרע" למה לי?

מהו דתימא "אתך" לצותא בעלמא - אפי' זקן אפילו סריס, קמשמע לן.

טהורין אבל לא טמאין:

ומי הוו טמאין וטהורין בההיא שעתא?

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: מאותן שלא נעבדה בהן עבירה.

מנא הוו ידעי?

כדרב חסדא, דאמר רב חסדא: העבירן לפני התיבה - כל שהתיבה קולטתן בידוע שהוא טהור, אין התיבה קולטתן - בידוע שהן טמאין.

רבי אבהו אמר: אמר קרא (בראשית ז, טז) "והבאים זכר ונקבה" - הבאין מאיליהן.

אמר מר: "והכל קרבו עולות".

עולות – אין, שלמים – לא? והא כתיב: (שמות כד, ה) "ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים"?

אלא אימא – (הכל) לכל קרבו עולות [ושלמים]. והתניא: אבל שלמים לא כי אם עולות [ולבני נח, עולות – אין, שלמים – לא].

כמ"ד לא קרבו שלמים בני נח, דאיתמר: ר"א ור' יוסי בר חנינא: חד אמר - קרבו [שלמים בני נח], וחד אמר - לא קרבו.

מ"ט דמ"ד קרבו שלמים בני נח?

דכתיב: (בראשית ד, ד) "והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן" - איזהו דבר שחלבו קרב לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח? - הוי אומר זה שלמים.

מ"ט דמ"ד לא קרבו?

דכתיב: (שיר השירים ד, טז) "עורי צפון ובואי תימן" - תתנער אומה שמעשיה בצפון, ותבוא אומה שמעשיה בצפון ובדרום.

ומר נמי - הכתיב "ומחלביהן"?

משמניהן [דידהו].

ומר נמי - הכתיב "עורי צפון"?

[ההוא] בקיבוץ גליות הוא דכתיב.

והא כתיב: (שמות י, כה) "ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו"?

זבחים – לאכילה, ועולות – להקרבה.

והא כתיב: (שמות יח, ב) "ויקח יתרו [חותן משה] עולה וזבחים"?

ההוא לאחר מתן תורה הוא דכתיב.

הניחא למ"ד - [יתרו] אחר מתן תורה היה. אלא למ"ד - [יתרו] קודם מתן תורה היה, מאי איכא למימר? - דאיתמר: בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי: חד אמר - יתרו קודם מתן תורה היה, וחד אמר - יתרו אחר מתן תורה היה.

למ"ד יתרו קודם מתן תורה היה, קסבר: שלמים הקריבו בני נח.

כתנאי: (שמות יח, א) "וישמע יתרו כהן מדין" - מה שמועה שמע ובא ונתגייר?

ר' יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע, שהרי כתיב בצדו (שמות יז, יג) "ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב".

ר"א המודעי אומר: מתן תורה שמע [ובא].

שכשניתנה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל [מלכין] עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן, ואמרו שירה, שנאמר: (תהלים כט, ט) "ובהיכלו כולו אומר כבוד". נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע, ואמרו לו: מה קול ההמון אשר שמענו? שמא מבול בא לעולם? [שנאמר: (תהלים כט, ז) "ה' למבול ישב"]?

[אמר להם]: "וישב ה' מלך לעולם" - כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם.

אמרו לו: מבול של מים אינו מביא, אבל מבול של אש מביא, שנא' (ישעיהו סו, טז) "כי (הנה) באש ה' נשפט"?

אמר להן: כבר נשבע שאינו משחית כל בשר.

ומה קול ההמון הזה ששמענו?

אמר להם: חמדה טובה יש לו בבית גזיו, שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, וביקש ליתנה לבניו, שנאמר: (תהלים כט, יא) "ה' עוז לעמו יתן".

[מיד] - פתחו כולם ואמרו: (תהלים כט, יא) "ה' יברך את עמו בשלום".

ר"א אומר: קריעת ים סוף שמע ובא, שנא' (יהושע ה, א) "ויהי כשמוע כל מלכי האמוריים". ואף רחב הזונה אמרה לשלוחי יהושע: (יהושע ב, ז) "כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף".

מאי שנא התם - דאמר (ליה) (יהושע ה, א) "ולא היה בם עוד רוח", ומ"ש הכא דקאמר (יהושע ב, יא) "ולא קמה עוד רוח באיש"?

[קטז ע"ב] דאפילו אקשוויי נמי לא אקשו.

ומנא ידעה?

דאמר מר: אין לך כל שר ונגיד, שלא בא על רחב הזונה. אמרו: בת י' שנים היתה כשיצאו ישראל ממצרים, וזנתה [כל] מ' שנה שהיו ישראל במדבר. אחר נ' שנה נתגיירה. אמרה: יהא מחול לי, בשכר חבל חלון ופשתים.

אמר מר: ועובדי כוכבים בזמן הזה רשאים לעשות כן.

מנא ה"מ? - דת"ר: (ויקרא יז, א) "דבר אל בני ישראל" - בני ישראל מצווין על שחוטי חוץ, ואין העובדי כוכבים מצווין על שחוטי חוץ. לפיכך, כל אחד ואחד בונה לו במה לעצמו ומקריב עליה כל מה שירצה.

א"ר יעקב בר אחא אמר רב אסי: אסור לסייען ולעשות שליחותן.

אמר רבה: ולאורינהו [להו] שרי.

כי הא - דאיפרא הורמיז, אימיה דשבור מלכא, שדרה קורבנא לרבא.

שלחה ליה: אסקוה ניהליה לשם שמים.

אמר להו לרב ספרא ולרב אחא בר הונא: זילו ודברו תרי עולמי גולאי, וחזו היכא דמסקא ימא שירטון, ושקלו ציבי חדתי, ואפיקו נורא ממרא חדתא ואסקוה ניהליה לשם שמים.

א"ל אביי: כמאן? - כר"א בן שמוע? -

דתניא, ר' אלעזר בן שמוע אומר: מה מזבח שלא ישתמש בו הדיוט, אף עצים שלא ישתמש בהן הדיוט. - והא מודה ר"א בן שמוע בבמה? דתניא: כתוב אחד אומר (דברי הימים א כא, כה) "ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות וגו'", וכתוב (שמואל ב כד, כד) "ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים" - הא כיצד? - גובה מכל שבט ושבט חמשים, שהן שש מאות. רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי: בקר [ועצים] ומקום מזבח בנ', וכל הבית כולו בשש מאות.

ר"א בן שמוע אומר: בקר ועצים ומקום מזבח בנ', וכל הבית כולו בשש מאות, דכתיב: (שמואל ב כד, כב) "ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך [הטוב בעיניו] ראה הבקר לעולה והמוריגים [וכלי הבקר] לעצים"!!

ורבא אמר לך: התם נמי בחדתי.

מאי "מוריגים"?

אמר עולא: מטה של טורבל.

מאי מטה של טורבל?

אמר אביי: עיזא דקרקסא דדיישן דישאי.

אמר אביי: מאי קרא? - (ישעיהו מא, טו) "הנה שמתיד למורג חרוץ חדש בעל פיפיות".

מקרי ליה רבא לבריה, ורמי ליה קראי אהדדי : כתיב – "ויתן דוד לארנן וגו' ", וכתוב – "ויקן דוד וגו' ", הא כיצד? - גובה מכל שבט ושבט חמשים, שהן שש מאות.

ואכתי קשיין אהדדי : התם כסף, הכא זהב?!

אלא ה"ק : גובה כסף במשקל שש מאות זהב.

קדשים קלים נאכלים [בכל מחנה ישראל] :

אמר רב הונא : בכל מקומות ישראל.

אבל מחנה לא הוי.

איתיביה ר"נ לרב הונא : ומחנות במדבר לא הואי? והא תניא : כשם שמחנה במדבר, כך מחנה בירושלים : מירושלים להר הבית - מחנה ישראל. מהר הבית לשער נקנור - מחנה לויה. מכאן ואילך - מחנה שכינה. והן הן קלעים שבמדבר!

אלא אימא : בכל מקום, מחנה ישראל.

פשיטא?

מהו דתימא איפסלו ביוצא, קמ"ל.

ואימא ה"נ?

אמר קרא : (במדבר ב, יז) "ונסע אהל מועד" - אע"פ שנסע, "אהל מועד" הוא.

תניא רשב"י אומר : עוד אחרת היתה, וחיל עזרת נשים היא. ולא היו עונשין עליה. ובשילה לא היו אלא שני מחנות בלבד.

הי מינייהו לא הוה?

אמר רבה : מסתברא דמחנה לויה הואי, דאי סלקא דעתך מחנה לויה לא הואי [קיי ע"א] נמצאו זבין וטמאי מתים משתלחין חוץ למחנה אחת, והתורה אמרה : (במדבר ה, ג) "ולא יטמאו את מחניהם" - תן מחנה לזה ומחנה לזה!

א"ל רבא : אלא מאי, מחנה ישראל לא הואי? - נמצאו זבין ומצורעין משתלחין למקום אחד, והתורה אמרה : (ויקרא יג, מו) "בדד ישב" - שלא ישב טמא אחר עמו?!
אלא לעולם - כולהו תלתא הוו. ומאי "לא היו אלא שתי מחנות"? – לקליטה.

מכלל דבמדבר הואי קלטה מחנה לויה?

אין, והא תניא: (שמות כא, יג) "ושמתי לך מקום" – בחייד. "מקום" – מקומד. (שמות כא, יג) "אשר ינוס שמה" – מלמד שמגלין במדבר.

להיכן גולין? – למחנה לוי. מכאן אמרו: בן לוי שהרג, גולה מפלך לפלך. ואם גלה לפלכו – פלכו קולטו.

מאי קרא?

אמר רב אחא בריה דרב איקא: (במדבר לה, כח) "כי בעיר מקלטו ישב" – עיר שקלטתו כבר.

באו לגלגל:

ת"ר:

כל נידר ונידב – היה קרב בבמה. שאין נידר ונידב – אין קרב בבמה. מנחה ונזירות קריבין בבמה – דברי ר"מ.

וחכ"א: לא קרבו יחיד אלא עולות ושלמים בלבד.

ר' יהודה אומר: כל שהצבור והיחיד מקריבין באהל מועד שבמדבר, מקריבין באהל מועד שבגלגל. מה בין אהל מועד שבמדבר לבין אהל מועד שבגלגל? – אהל מועד שבמדבר לא היו במות מותרות, אהל מועד שבגלגל היו הבמות מותרות ובמתו שבראש גגו. לא היה מקריב עליה אלא עולה ושלמים.

וחכ"א: כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר, מקריבין באהל מועד שבגלגל. וכאן וכאן – לא קרבו יחיד אלא עולה ושלמים בלבד.

ר' שמעון אומר: אף צבור לא הקריבו אלא פסחים **[קייז ע"ב]** וחובות שקבוע להן זמן.

מאי טעמא דר"מ?

דאמר קרא: (דברים יב, ח) "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום" – אמר להן משה לישראל: כי עייליתו לארץ, 'ישרות' – תקריבו, חובות – לא תקריבו. מנחות ונזירות – ישרות נינהו.

ורבנן? – אין מנחה בבמה. נזירות – חובות נינהו.

אמר שמואל: מחלוקת בחטאת ואשם, אבל בעולות ושלמים - דברי הכל ישרות נינהו וקרבי.

מותיב רבה: חזה ושוק ותרומת לחמי תודה נוהגין בבמה גדולה, ואין נוהגין בבמה קטנה. - ואילו 'הזרוע בשלה' - שיירה. אי אמרת בשלמא בעולה ושלמים פליגי - הא מני רבנן היא, אלא אי אמרת בחטאת ואשם פליגי - הא מני?!
אלא אי איתמר, הכי איתמר: אמר שמואל: מחלוקת בעולה ושלמים, אבל בחטאת ואשם - דברי הכל חובות נינהו ולא קרבי.

אמר מר: וחכמים אומרים כל שהצבור מקריבין באהל וכו'.

מאי טעמייהו דרבנן?

אמר קרא: (שופטים יז, ו) "איש הישר בעיניו יעשה". איש - ישרות הוא דליקרוב חובות לא ליקרוב, וצבור - אפי' חובות ליקרוב.

[ק"ח ע"א] ורבי יהודה אמר לך: כי כתיב "הישר (בעיניו) [א-] בעיניו" הוא דכתיב, אבל בבמה גדולה - אפילו חובות נמי ליקרוב.

אלא הא כתיב "איש" - לאו למימרא דאיש - ישרות הוא דליקרוב, הא חובות לא ליקרוב?

כי כתיב "איש" - להכשיר את הזר.

זר (ויקרא יז, ו) מ-"וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' " - נפקא?

מהו דתימא ליבעי קדוש בכורות כמעיקרא, קא משמע לן.

חכמים - היינו תנא קמא?

אמר רב פפא: קרבו נסכים במדבר - איכא בינייהו.

אמר מר: רבי שמעון אומר וכו' :

מ"ט דרבי שמעון?

דכתיב (יהושע ה, ז) "ויעשו בני ישראל את הפסח בגלגל" - פשיטא? - אלא הא קמ"ל: דחובות כעין פסח - הוא דקרב, הא לאו כעין פסח - לא קרב.

ואידך: מיבעי ליה לכדרבי יוחנן, דא"ר יוחנן משום רבי בנאה: ערל מקבל הזאה.

תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה : אין בין במה גדולה לבמה קטנה, אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן. (אל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמייה)
א"ל : תתרגם מתניתך בעולת חובה, דאיכא עולת נדבה. דאי חטאת, (יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איכא) [חטאת נדבה מי איכא?].
ולוקמה במנחת חובה, דהא איכא חביתין?
קא סבר : אין מנחה בבמה.

באו לשילה וכו' :

מנא הני מילי?

א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן : כתוב אחד אומר : (שמואל א א, כד) "ותביאהו בית ה' שילה", וכתוב אחד אומר : (תהלים עח, ס) "ויטש (את) משכן שילה אהל שכן באדם", וכתוב (תהלים עח, סז) "וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר" - הא כיצד? - לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה.

קדשי קדשים :

מנא הני מילי?

א"ר אושעיא : דאמר קרא (דברים יב, יג) "השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר (אתה) תראה" - בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה, אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה.

אימא - בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה, אבל אתה זובח בכל מקום שתראה?

א"ר ינאי : אמר קרא (דברים יב, יד) "שם תעלה ושם תעשה".

רבי אבדימי בר חסא אמר : אמר קרא [ק"ח ע"ב] "ולו תאנת שילה" - מקום שכל הרואה אותו מתאנח עליו, על אכילת קדשים שלו.

רבי אבהו אמר : אמר קרא (בראשית מט, כב) "בן פרת יוסף בן פרת עלי עין" - עין שלא רצתה לזון וליהנות מדבר שאינו שלו, תזכה ותאכל כמלא עיניה.

רבי יוסי ברבי חנינא אמר : (דברים לג, טז) "ורצון שוכני סנה" - עין שלא רצתה ליהנות מדבר שאינו שלו, תזכה ותאכל בין השנואין.

תנא: רואה שאמרו, רואה כולו ולא המפסיק בינו לבינו.
אמר ליה רבי שמעון בן אליקום לר' אלעזר: אסברא לך - כגון בי כנישתא דמעון.
אמר רב פפא: רואה שאמרו, לא רואה כולו - אלא רואה מקצתו.
בעי רב פפא: עומד ורואה, יושב ואינו רואה – מאי?
בעי ר' ירמיה: עומד על גבי הנחל ורואה, (יושב) בתוך הנחל ואינו רואה – מאי?
תיקו.

כי אתא רב דימי אמר רבי: בשלשה מקומות שרתה שכינה על ישראל: בשילה, ונוב וגבעון, ובית עולמים. ובכולן לא שרתה אלא בחלק בנימין, שנאמר: (דברים לג, יב) "חופף עליו כל היום" - כל חפיפות לא יהו אלא בחלקו של בנימין.
כי אזיל אביי, אמרה קמיה דרב יוסף. אמר: חד ברא הוה ליה לכייליל, ולא מיתקן!
והכתיב: (תהלים עח, ט) "ויטש (את) משכן שילה", וכתיב: (תהלים עח, סז) "וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר!"
אמר רב אדא: מאי קא קשיא ליה, דלמא שכינה בחלק בנימין, וסנהדרי גדולה בחלק יוסף, מדמצינו בבית עולמים דשכינה בחלקו של בנימין וסנהדרין בחלק יהודה!
אמר ליה: הכי השתא, התם מיקרבן נחלות גבי הדדי. הכא - מי מקרבן?
הכא נמי מקרבן, כדאמר רבי חמא בר' חנינא: רצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי, והיה בנימין הצדיק מצטער עליה לבלעה. ה"נ - רצועה היתה יוצאת מחלקו של יוסף לחלקו של בנימין. והיינו דכתיב:
(יהושע טז, ו) "תאנת שילה!"

כתנאי:

"חופף עליו" - זה מקדש ראשון. "כל היום" - זה מקדש שני. "ובין כתיפיו שכן" - אלו ימות המשיח. רבי אומר: "חופף עליו" - זה העולם הזה, "כל היום" - אלו ימות המשיח, "ובין כתיפיו שכן" - זה העולם הבא.

ת"ר: ימי אהל מועד שבמדבר - ארבעים שנה חסר אחת. ימי אהל מועד שבגלגל - ארבע עשרה, ז' שכבשו וז' שחלקו. ימי אהל מועד שבנוב וגבעון - חמשים ושבע. נשתיירו לשילה ג' מאות ושבעים חסר אחת.

"ימי אהל מועד שבמדבר - ארבעים חסר אחת".

מנלן?

דאמר מר: שנה ראשונה עשה משה את המשכן, שניה הוקם המשכן ושלח משה מרגלים.

"שבגלגל ארבע עשרה - שבע שכבשו ושבע שחלקו".

מנלן?

דקאמר כלב: (יהושע יד, ז) "בן ארבעים שנה אנכי בשלוח משה עבד ה' אותי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי", וכתוב: "ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה". כי עבריה לירדן בר כמה הוי? - בר שבעין ותמני, וקאמר: "בן חמש ושמונים שנה" - הרי שבע שכבשו.

ושבע שחלקו – מנלן?

איבעית אימא: מדשבע שכבשו, שבע נמי שחלקו.

ואיבעית אימא: מדלא משכחת לה – (יחזקאל מ, א) "בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר".

"אהל מועד שבנוב וגבעון - חמשים ושבע".

מנ"ל?

דכתיב (שמואל א ד, יח) "ויהי כהזכירו את ארון האלהים", ותנא: כשמת עלי הכהן חרבה שילה, ובאו לנוב. כשמת שמואל הרמתי חרבה נוב, ובאו לגבעון. וכתוב: (שמואל א ז, ב) "ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל בית ישראל אחרי ה' ". הני עשרים שנה: עשר שנה שמלך שמואל בעצמו, ושנה שמלך שמואל ושאוול, ושתים שמלך שאול, ושבע דוד, [ק"ט ע"א] דכתיב: (מלכים א ב, יא) "והימים אשר מלך דוד על ישראל מ' שנה בחברון מלך ז' שנים [וגו]", ובשלמה כתיב: (דברי הימים ב ג, ב) "ויחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו" - נשתיירו לשילה - שלש מאות ושבעים חסר אחת.

באו לנוב וגבעון [וכו'] :

מנא ה"מ?

דת"ר : (דברים יב, ט) "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", אל המנוחה - זו שילה, נחלה - זו ירושלי.

למה חלקן? - כדי ליתן היתר בין זה לזה.

א"ל ריש לקיש לר' יוחנן : מעשר שני נמי ליתני?

א"ל : מעשר "שם" "שם" מארון קא ילפי, כיון דארון לא הוה - מעשר נמי לא הוא.

אי הכי פסח וקדשים נמי, ד"שם" "שם" מארון ילפי? - דכיון דארון לא הוה, אינהו נמי לא הוו?

א"ל : [דאמר לך] הא מני? - ר"ש היא, דאמר : אף צבור לא הקריבו אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן. אבל חובות שאין קבוע להם זמן - הכא והכא לא קרב. מעשר בהמה - חובות שאין קבוע להן זמן הוא, ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה.

מכלל דלרבי יהודה – קרב?

אין, דהאמר רב אדא בר מתנה : מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין בנוב וגבעון - לדברי רבי יהודה.

והא בעי בירה?!

ולאו תני רב יוסף : שלש בירות הן : שילה, ונוב וגבעון, ובית עולמים. הוא תני לה, והוא אמר לה : לאכילת מעשר שני ואליב' דרבי יהודה.

באו לירושלים [וכו'] :

ת"ר :

"כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", מנוחה - זו שילה, נחלה - זו

ירושלים, ואומר : (ירמיהו יב, ח) "היתה לי נחלתי כאריה ביער", ואומר :

(ירמיהו יב, ט) "העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה" - דברי רבי יהודה.

ר"ש אומר : מנוחה - זו ירושלים, נחלה - זו שילה, ואומר : (תהלים קלב,

יד) "זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה", ואומר : (תהלים קלב, יג) "כי

בחר ה' בציון אוה למושב לו".

בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה - היינו דכתיב "אל המנוחה ואל הנחלה". אלא למ"ד

מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה – 'אל הנחלה ואל המנוחה' מיבעי ליה?!

הכי קאמר : לא מיבעיא מנוחה דלא מטיתו, אלא אפילו לנחלה - נמי לא מטיתו.

תנא דבי רבי ישמעאל: זו וזו - שילה.

רבי שמעון בן יוחי אומר: זו וזו – ירושלים.

בשלמא למאן דאמר: מנוחה זו [ק"ט ע"ב] שילה נחלה זו ירושלים, אי נמי איפכא, היינו דכתיב (דברים יב, ט) "אל המנוחה ואל הנחלה". אלא למאן דאמר: זו וזו שילה, או זו וזו ירושלים – 'מנוחה נחלה' מיבעי ליה? קשיא.

בשלמא למ"ד: זו וזו שילה, מנוחה - דנחו מכיבוש, נחלה (זו) - דפלגו התם נחלות דכתיב: (יהושע יח, י) "ויחלק להם יהושע ויפל להם גורל בשילה על פי ה' ". אלא למ"ד: זו וזו ירושלים, בשלמא נחלה - נחלת עולמים, אלא מנוחה - מאי מנוחה? מנוחת ארון, דכתיב: "ויהי כנוח הארון".

בשלמא למ"ד: זו וזו ירושלים, אבל שילה הוה שריא במות, היינו דכתיב: (שופטים יג, יט) "ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור לה' ". אלא למ"ד - זו וזו שילה ובמות הוה אסירן, מאי "ויקח מנוח"? הוראת שעה היתה.

תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי, דאמר: זו וזו ירושלים. וסימניך - משכי גברא לגברי.

כל הקדשים [וכו'] :

אמר רב כהנא: לא שנו אלא בשחיטה, אבל בהעלאה - כרת נמי מיחייב. מאי טעמא? - דאמר קרא: (ויקרא יז, ח) "ואליהם תאמר" - על הסמוכין תאמר.

מתקיף לה רבה: מי כתיב "ועליהם תאמר"? "אליהם" כתיב! (ואליהם קרינן) ועוד תניא: ארבעה כללות היה רבי שמעון אומר בקדשים:

הקדישן בשעת איסור הבמות ושחט והעלה בשעת איסור הבמות בחוץ - הרי הן בעשה ולא תעשה ויש בהן כרת;

הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט והעלה בשעת איסור הבמות - הרי הן בעשה ולא תעשה ואין בהן כרת;

הקדישן בשעת איסור הבמות ושחט והעלה בחוץ בשעת היתר הבמות - הרי הן בעשה ואין בהן בלא תעשה;

הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט והעלה בשעת היתר הבמות - פטור מכלום!

תיובתא דרב כהנא – תיובתא.

ואלו קדשים [וכו'] :

סמיכה – דכתיב: (ויקרא א, ג) "לפני ה' וסמך".

שחיטת צפון – דכתיב: צפונה לפני ה'.

מתנות סביב – דכתיב: (ויקרא א, ה) "וזרק על המזבח סביב" (סביב).

תנופה – דכתיב: (ויקרא יד, יב) "והניף הכהן לפני ה'".

הגשה – דכתיב: (ויקרא ב, ח) "והגישה אל המזבח".

רבי יהודה אומר אין מנחה בבמה :

אמר רב ששת: לדברי האומר יש מנחה בבמה - יש עופות בבמה, לדברי האומר אין מנחה בבמה - אין עופות בבמה, (ויקרא יז, ה) "זבחים" - ולא מנחות, "זבחים" - ולא עופות.

"וכהן" – דכתיב: (ויקרא יז, ו) "וזרק הכהן".

"בגדי שרת" – (שמות כח, מג) "לשרת בקדש".

"וכלי שרת" – (במדבר ד, יב) "אשר ישרתו בס בקודש".

"לריח ניחוח" – דכתיב: (ויקרא א, ט) "לריח ניחוח לה'".

"מחיצה בדמים" – דכתיב: (שמות כז, ה) "והיתה הרשת עד חצי המזבח".

"ריחוץ ידיים" – דכתיב: (שמות מ, לב) "ובקרבתם אל המזבח ירחצו".

אמר רמי בר חמא: לא שנו אלא בקדשי במה קטנה והקריבום בבמה קטנה, אבל בקדשי במה קטנה דקרבינהו בבמה גדולה - יש חיצוי.

מותיב רבה: חזה ושוק תרומת לחמי תודה - נוהגין בקדשי במה גדולה, ואין נוהגין בקדשי במה קטנה!

אימא: נוהגין בבמה גדולה, ואין נוהגין בבמה קטנה.

איכא דאמרי: אמר רמי בר חמא: לא שנו אלא בקדשי במה גדולה והקריבן בבמה גדולה, אבל בקדשי במה קטנה - אף על גב דקרבינהו בבמה גדולה - אין חיצוי.

לימא מסייע ליה: חזה ושוק ותרומת לחמי תודה - נוהגין בקדשי במה גדולה, ואין נוהגין בקדשי במה קטנה!

אימא: נוהגין בבמה גדולה, ואין נוהגין בבמה קטנה.

ופליגא דרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר: עולת במת יחיד שהכניסה בפנים - קלטוה מחיצות לכל דבר.

בעי רבי זירא: עולת במת יחיד [קב ע"א] שהכניסה לפנים והוציאה לחוץ - מהו? מי אמרי כיון דעיילא קלטה לה מחיצתא, או דלמא כיון דהדר הדר?

לאו היינו פלוגתא דרבה ורב יוסף? דתנן: קדשי קדשים ששחטן בדרום - מועלין בהן. (ואם עלו לא ירדו) ואיבעיא להו: ירדו מהו שיעלו? רבה אמר: לא יעלו. ורב יוסף אמר: יעלו?

תיבעי לרבה, תיבעי לרב יוסף.

תיבעי לרבה: עד כאן לא קאמר רבה, אלא במזבח - דחזי ליה מקדש, דלא חזי לא מקדש, אבל מחיצה - אע"ג דלא חזי ליה קלטה?

או דלמא אפי' לרב יוסף: עד כאן לא קאמר רב יוסף, התם אלא דחד מקום הוא, אבל הכא דתרי מקומות נינהו - לא, או דלמא לא שנא?

תיקו.

מילתא דפשיטא ליה לרבה בחד גיסא ולרב יוסף בחד גיסא, מיבעי ליה לרבי ינאי.

דבעי רבי ינאי: אברי עולת במת יחיד שעלו למזבח וירדו - מהו?

היכא דלא משלה בהן האור - לא תיבעי לך. כי תיבעי לך היכא דמשלה בהן האור - מאי?

תיקו.

איתמר: שחיטת לילה בבמת יחיד - רב ושמואל, חד אמר: כשרה, וחד אמר: פסולה.

וקא מיפלגי בדרבי אלעזר, דרבי אלעזר רמי קראי אהדדי:

כתיב: (שמואל א יד, לג) "ויאמר בגדתם גלו אלי היום אבן גדולה", וכתיב: (שמואל א יד, לד) "ויאמר שאול פוצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו ואיש שיהו ושחטתם בזה ואכלתם ולא תחטאו לה' לאכול על הדם, ויגישו כל העם איש שורו בידו הלילה וישחטו שם"?

מר משני: כאן בחולין, כאן בקדשים.

ומר משני: כאן בקדשי במה גדולה, כאן בקדשי במה קטנה.

איתמר: עולת במת יחיד - רב אמר: אין טעונה הפשט וניתוח, ורבי יוחנן אמר: טעונה הפשט וניתוח.

וקא מיפלגי בדר"י הגלילי, דתניא ר"י הגלילי אומר: עולה שהקריבו ישראל במדבר אין טעונה הפשט וניתוח, שאין הפשט וניתוח אלא מאהל מועד ואילך.

מר סבר: מאהל מועד ואילך - לא שנא במה גדולה ולא שנא במה קטנה.

ומר סבר: בבמה גדולה - אין, בבמה קטנה - לא.

תניא כותיה דרבי יוחנן:

דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה:

קרן וכבש ויסוד וריבוע - בבמה גדולה, ואין קרן ויסוד וכבש וריבוע - בבמה קטנה. כיור וכנו - בבמה גדולה, ואין כיור וכנו - בבמה קטנה. חזה ושוק - בבמה גדולה, ואין חזה ושוק - בבמה קטנה.

דברים ששוותה במה גדולה לבמה קטנה: שחיטה - בבמה גדולה וקטנה. הפשט וניתוח - בגדולה וקטנה. דם מתיר ומפגל - בגדולה וקטנה. מומין וזמן - בגדולה וקטנה.

אבל נותר והזמן והטמא - שוין בזה ובזה:

ת"ר: מנין לעשות זמן בבמה קטנה כבמה גדולה? (אמרה תורה לן ישראל ופיגול ישראל מה פיגול פסול בבמה אף לן פסול בבמה או כלך לדרך זו)

דהא אמרה תורה: לן - ישראל, ויוצא - ישראל, מה יוצא - כשר בבמה, אף לן - כשר בבמה?

ולאו ק"ו הוא מעופות? [קכ ע"ב] מה עופות שאין המום פוסל בהן - זמן פוסל בהן, קדשי במה קטנה שהמום פוסל בהן - אינו דין שזמן פוסל בהן?

מה לעופות שכן אין הזר כשר בהן, תאמר בבמה קטנה שהזר כשר בה לא יהא זמן פסול בה!

ת"ל: [\(ויקרא ז, יא\)](#) "וזאת תורת זבח השלמים" - לעשות זמן במה קטנה כזמן במה גדולה.

הדרן עלך פרת חטאת וסליקא לה מסכת זבחים